

Cübbeli Ahmet Hoca'ya Cevab

13 Aralık 2009 Pazar günü Habertürk Televizyonunda “Teke Tek” programına konuk olan Cübbeli Ahmet Hoca olarak da tanınan Ahmet Ünlü, Fatih Altaylı’nın “Risale-i Nur nedir?” sorusuna verdiği cevapta, birkaç sayfası dışında Risale-i Nur’u okumadığını ifade etmekle birlikte üç konuda Risale-i Nur’a yönelik iddialarda bulunmuştur.

Cübbeli’nin iddiaları şu şekilde özetlenebilir: (1) Risale-i Nur’un dili ağır ve anlaşılmazdır. (2) Risale-i Nur tefsir değildir. (3) Said Nursi gayr-i Müslimlerin de -mesela Anzaklar- “şehit” olabileceğini ileri sürmüştür.

Öncelikle şunu ifade etmek isteriz ki, bütün ömrünü “Kur’an’ı ve İslami ilimleri en detayına varıncaya kadar öğrenmek ve öğretmek” için vakfettiğini beyan eden Hoca’nın Risale-i Nur’u okumamış olması onun noksanıdır. Zira Risale-i Nur, çağımız İslam dünyasında -Hoca’nın da ilgi alanına giren konuları kapsayacak şekilde- telif edilmiş en kapsamlı ve etkin metinlerden oluşan bir tefsir külliyyatıdır. Ne demek istediğimizi şu örnekle açıklayabiliriz: Şayet Hoca, 26. Söz olan Kader Risalesi’ni okumuş ve anlamış olsaydı, söz konusu programda Fatih Altaylı’nın kader konusundaki soruları karşısında bocalamazdı.

Cübbeli Ahmet Hoca’nın iddialarına karşı cevaplarımız şu şekildedir:

İddia 1: “Risale-i Nur’un dili ağır ve anlaşılmazdır.”

Cevap 1: Risale-i Nur, 20. yüzyılın ilk yarısında Osmanlıcanın hâkim dil olduğu bir dönemde kaleme alınmıştır. Dolayısıyla o günlerden bugüne dilimizdeki fukaralaşma Risale-i Nur’la ilk defa karşılaşanlarda iddia edildiği gibi bir izlenim bırakabilmektedir. Ancak bu yargının doğru olmadığı dönemin diğer dini ve seküler metinleriyle yapılan kıyaslamada hemen anlaşılacaktır. Risale-i Nur’da Osmanlıca bir tabir ya da terkinin hemen ardından, o zamana göre fazlasıyla sadeleştirilmiş bir “tercümesi”nin kullanılması, müellifinin eserlerindeki dili, özel bir seçimle kullandığını gösterir. Said Nursi isteseydi, meselâ, “levh-i mahv isbat” yerine “yazar-bozar tahta”, “irae eder” yerine “gösterir”, “beyder” yerine “harman” kelimelerini kullanabilirdi. Aynı cümlelerin içinde bu kelimeleri ardarda sıralayabilen[1] biri olarak, “eski” dil ile “yeni” dili birarada kullanmak istemiştir, yeni dilden habersiz olduğu için eski dile mecbur kalmış değildir. Bu tercih, dile zenginlik kattığı kadar, okuma ve anlamaya da akıcılık ve kolaylık katmaktadır.

Risale-i Nur’un dilinin bir başka özelliği ise Kur’ân’daki kelimelerin konuşma diline aktarılması, Nebevî kavramları Türkçe konuşanlar başta olmak üzere her insanın zihnine yerleştirmesi gibi bir misyonu yerine getirmesidir. Gerçekten de, Risale-i Nur’u okuyanlar özel bir Arapça eğitimi almadıkları halde, pek çok vahyî kavramı, Kur’ân kelimelerini dağarcıklarına almış ve konuşma diline aktarmışlardır. Şu halde, Risâle-i Nur diğer dilleri konuşan milletler için, Kur’ân kelimelerinin ve Nebevî terminolojinin konuşma diline aktarılması konusunda, bir prototip, bir çalışma örneği olarak değerlendirilmeli.

Cübbeli Ahmet Hoca okumak ve anlamak için emek sarf etmediği Risale-i Nur’u “dili ağır ve anlaşılmaz” diyerek zamanın dışında bırakma gayretlerinden vazgeçmelidir. Kendisinden beklenen, seküler saldırılarla iğdiş edilen zihnimizi Asr-ı Saadetle, Kur’ân ve Peygamber lisaniyla aşına kılan Risale-i Nur’u okuması ve anlamaya gayret etmesidir.

İddia 2: “Risale-i Nur tefsir değildir.”

Cevap 2: Bu da yeni bir iddia değildir. Risale-i Nur’un bilinen klasik tefsirler şeklinde -Cübbeli Hoca’nın ifadesiyle- Fatihayla başlayıp Nâsla biten sıra içinde kelime ve cümlelere mana verip yorumlayan bir kitap olmadığını gören bir kısım hocalar ve bazı muhalif insanlar “Risale-i Nur bir tefsir değildir” demişlerdir. Bu iddialar karşısında “Risale-i Nur Kur’ân’ın çok kuvvetli, hakikî bir tefsiridir” diyen Said Nursi, bu itiraza açıklık getirmek için iki kısım tefsir bulunduğunu ifade eder. Özetle şöyle der:

“Biris malûm tefsirlerdir ki, Kur’ân’ın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin manalarını beyan ve izah ve isbat ederler. İkinci kısım tefsir ise, Kur’ân’ın imanî olan hakikatlerini kuvvetli hüccetlerle beyan ve izah ve isbat etmektir. Bu kısmın pek çok ehemmiyeti vardır. Zahir malûm tefsirler bu kısmı bazen mücmel bir tarzda dercediyorlar. Fakat Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsalsiz bir tarzda muannid feylesofları susturan bir manevî tefsirdir.”[2]

Kur’ân’ın kelimelerini ayrı ayrı inceleyerek lûgat ve ıstılahî manalarını araştıran ve bu şekilde Kur’ân cümlelerine mana vermeye çalışan pek çok klasik tefsir vardır. Ancak çağın asıl problemi olan iman zaafına Kur’ân’dan reçeteler sunan tefsirlere şiddetle ihtiyaç vardır. İşte Risale-i Nur, Kur’ân’ı Kerim’in asrımızın ihtiyaçlarına cevap veren ayetlerini tefsir etmiş ve bu konuda orijinal yorumlar ortaya koymuştur.

İddia 3: “Said Nursi gayr-i Müslimlerin de -mesela Anzaklar- “şehit” olabileceğini ileri sürmüştür.”

Cevap 3: Risale-i Nur’un hiçbir yerinde Anzaklar’ın şehit sayılabileceğinden bahsedilmez. Evet, Said Nursi bir mektubunda “kâfir” de olsalar bazı kişilerin ölümlerini “bir nevi şehadet mertebesi” olarak nitelendirmiştir. Ancak bu kişiler Çanakkale’ye savaşmak için gelen Anzak askerler değildir. Said Nursi’nin şefkat ve merhamet hissi ve “adalet-i mahza [tam adalet]” anlayışıyla bahsettiği şartlar/kişiler şu şekilde tasnif edilebilir:

1. Felâket, helâket, sefalet ve açlık gibi semavi musibetlere maruz kalanlar
 1. On beş yaşından küçük iseler hangi dine mensup olursa olsun zaten masumdurlar, bir nevi şehit sayılırlar.
 2. On beş yaşından büyüklerin hepsi aynı kategoride değerlendirilmemiştir. Burada, “masum ve mazlum” Hristiyanlardan bahsedilmiştir. Masum ve mazlum olan Hristiyanlardan kastedilen de Hz. İsa’nın din-i hakikisine sarılan Hristiyanlardır. Zaten Ahirzamanda Hz. İsa’nın din-i hakikisinin İslamiyetle omuz omuza geleceği, tevhid inancında birleşeceği dikkate alınırsa, Hristiyanların cehennemden kurtulması ya da

ölümlerinin “bir nevi şehadet” olarak değerlendirilmesi daha doğru anlaşılabilir.

2. Mazlumların yardımına koşanlar, insanlığın rahatı, huzuru, güveni ve sağlığı için mücadele edenler, dini ve mukaddes değerleri korumak için çalışanlar ve insan hakları mücadelesini sürdürenlerin başlarına gelen musibetler onlar için dünyevi ve uhrevi şeref vesilesidir.

Söz konusu programda Cübbeli Hoca'nın verdiği örnekte de olduğu gibi, bir gemide dokuz canı bir masum olsa, o bir masumun hakkı için o gemi batırılamaz hükmünü koyan Allah, hiçbir suçu, günahı, sorumluluğu olmadığı halde zalimlerin zulmüne maruz kalan veya umumun günahlarına binaen başına gelen felaketlerden zarar gören masumların hukukunu da koruyacaktır.

Said Nursi'nin bahse konu mektubunda[3] ifade ettiği hususlar da bundan ibarettir.

[1] Risale-i Nur'da metnin akışı içinde gizli bir lûgatçe ile Kur'an kelimelerinin sade karşılıklarını da verir. Aşağıda, Sözler'den seçilmiş 'iç lûgatçe' örnekleri sunulmaktadır.

“.... o Sultana muhâtab ve halîl ve dost ol!”

halîl = dost

“O rahmetin kuvvetidir ki, zîşuurun nazarlarını celbeder, kendine çeker.”

celbetmek = kendine çekmek.

“Nihayet ihtilât içinde ve karışmış oldukları halde, nihayet derecede imtiyaz ve farkla birbirinden ayrılıyor.”

ihtilât = karışıklık

imtiyaz = fark = ayrı durmak

“Hakikî istib'ad, hakikî muhaliyet ve akıldan uzaklık...”

istib'ad = muhaliyet = akıldan uzaklık

“Merdâne kabre bak, dinle ne taleb eder. Erkekçesine ölümün yüzüne gül, bak ne ister.”

merdâne = erkekçesine

ne taleb eder = ne ister

“Onu bütün hakaikına temel taşı ve üssü'l esas yapıyor.”

üssü'l esas = temel taşı

“... levh-i mahv ve isbat namında yazar-bozar tahtası hükmündedir.”

levh-i mahv ve isbat = yazar-bozar tahta

“Mahşer ise bir beyderdir, harmandır.”

beyder = harman

[2] Bediüzzaman Said Nursi, Tarihçe-i Hayat, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul 2007, s. 917.

[3] “Şiddet-i şefkat ve rikkatten, bu kışın şiddetli soğuğuyla beraber manevi ve şiddetli bir soğuk ve musibet-i beşeriyeden biçarelere gelen felâketler, helâketler, sefaletler, açlıklar şiddetle rikkatime dokundu. Birden ihtar edildi ki: Böyle musibetlerde kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki, o musibet ona nispeten çok ucuz düşer. Böyle musibet-i semaviye masumlar hakkında bir nevi şehadet hükmüne geçiyor.

Üç dört aydır ki, dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiçbir haberim yokken, Avrupa'da, Rusya'daki çoluk çocuğa acıyarak tahattur ettim. O manevi ihtarın beyan ettiği taksimat bu elîm şefkate bir merhem oldu. Şöyle ki:

O musibet-i semaviyeden ve beşerin zalim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâketten vefat eden ve perişan olanlar, eğer on beş yaşına kadar olanlar ise, ne dinde olursa olsun şehit hükmündedir. Müslümanlar gibi büyük mükâfat-

ı maneviyeleri, o musibeti hiçe indirir.

On beşinden yukarı olanlar, eğer masum ve mazlum ise, mükâfatı büyüktür, belki onu Cehennemden kurtarır. Çünkü ahirzamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammedîye (a.s.m.) bir lâkaytlık perdesi gelmiş. Ve madem ahirzamanda Hazret-i İsa'nın (a.s.) din-i hakikîsi hükmedecek, İslamiyetle omuz omuza gelecek. Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan ve Hazret-i İsa'ya (a.s.) mensup Hıristiyanların mazlumlari, çektikleri felâketler onlar hakkında bir nevi şahadet denilebilir. Hususan ihtiyarlar ve musibetzedeler, fakir ve zayıflar, müstebit büyük zalimlerin cebir ve şiddetleri altında musibet çekiyorlar. Elbette o musibet onlar hakkında medeniyetin sefahetinden ve küfranından ve felsefenin dalâletinden ve küfründen gelen günahlara keffaret olmakla beraber, yüz derece onlara kârdır diye hakikatten haber aldım, Cenab-ı Erhamürrâhîmine hadsiz şükrettim. Ve o elim elem ve şefkatten teselli buldum.

Eğer o felâketi gören zalimler ise ve beşerin perişanietini ihzar eden gaddarlar ve kendi menfaati için insan âlemine ateş veren hodgâm, alçak insî şeytanlar ise, tam müstehak ve tam adalet-i Rabbaniyedir.

Eğer o felâketi çekenler mazlumların imdadına koşanlar ve istirahat-i beşeriye için ve esasat-ı diniyeyi ve mukaddesat-ı semaviyeyi ve hukuk-u insaniyeyi muhafaza için mücadele edenler ise, elbette o fedakârlığın manevi ve uhrevî neticesi o kadar büyüktür ki, o musibeti onlar hakkında medâr-ı şeref yapar, sevdirebilir."

(Kastamonu Lahikası, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul 2007, s. 146-148)